

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

A sztrájk.

Irtá: **FARKAS FERENC.**

A sztrájk nem magyar szó; de annyira ismerős a haza minden részében, mintha őseinkkel jött volna be hozzánk.

Tegyük hozzá, hogy az egész világon polgárjogot nyert és akkor valóban számolnunk kell vele, mint olyan fontos társadalmi tényezővel, mely mint a sövénykerítés gyökérzete nem elégzik meg a maga területével, hanem fattyuhajtásait a kert közepén is fölveri és amily hasznos szolgálatot tesz, míg rendeltetési helyén marad, ép oly alkalmatlan, ha fölöslegesen terjeszkedik.

Napról-napra komolyabban tárgyalják a napilapok a budapesti iparos tanulók állásfoglalását a vasárnapi tanítással szemben.

Eleinte csekélységnek, gyerekes tüntetésnek vették a dolgot, míg az inasok fellépése utcai rendetlenkedésből állott.

Jött azonban komolyabb fellépés. Nem mentek előadásra. Ma pedig oda jutottak, hogy elmennek ugyan, de a tanítók felszólítására nem felelnek, né-

már túrik végig a szerintük igazságtalan eljárást, hogy t. i. nekik vasárnap is iskolába kell menniök.

Magában véve érdekes kép lehet.

Egy tanító, aki folyton kérdez, egy sereg tanuló, akik némán ülnek és nem felelnek.

A legérdekesebb pedig az, hogy ilyen fegyelmi kihágásra nincs is paragrafus a szabályzatban. Mert ha ezt egy tanuló teszi, még van orvosság; de ha 100--1000 teszi, bizony cserben hagyja a paedagógust is, de az összes fővárosi hatóságokat is a találékonysága, hogy mit is kellene voltaképpen tennie?

Megpróbálják a mestereket büntetni. Ám ezek nem lehetnek felelősek tanoncaik némaságáért.

A legutóbbi hatósági intézkedés ugy okoskodik, hogy ha a gazdákat büntetik a tanulóknak ilyenféle makacságáért, föl fogják bontani a szerződést és mégis az inas issza meg a levét. Csakhogy ez kétélű fegyver. Nemcsak az inas bűnhődik ezáltal, de a gazda is megérzi az inas hiányát. Azért szerződött inast, mert szüksége van rá. Nagyon egyoldalú fölfogás volna azt

állítani, hogy a gazda csupa erkölcsi kötelességet vállal, hogy őt tiszta idealizmus vezesse, mikor az inasáról van szó.

A mai nehéz viszonyok között a kisiparos első sorban is munkatársat keres az inasban, ennek fejében az inas jutalma, hogy gazdája kenyeret biztosít neki azáltal, hogy lehetővé teszi neki a mesterség megtanulását. Erkölcsi kötelessége továbbá a gazdának, hogy a tanuló szellemi kiképzetéséről is gondoskodjék, amit megtesz az ipariskolába való járatás által.

De tegyük fel, hogy csakugyan bekövetkezik a napokban az a különös eset, hogy a gazdák birságotva lesznek, ennek következményeképp az összes inasoknak fölbontják a szerződését. Beáll egy olyan állapot, amely százszorta károsabb az inasokra, mint mostani helyzetük. Hely nélkül, foglalkozás nélkül, esetleg száz meg száz munkanélküli ifju lepi el a főváros területét, szaporítva azok számát, kik részint szerencsétlenség, részint önhibájuk miatt a társadalom testén mint gyógyithatlan sebek élődnek, gyűlölvé és gyűlöltetve.

A fiatalok.

A tavasz, az édes termő nedvvel áldott győztes fiu gyöngéd lábaival végigtáncolt a földön s minden parányi rög fölsóhajtott. A karsu, omló, aranyfürtös legényke megállt s betekintette a végtelen tájat, amerre illatos köpenyében elshant, s valami kéjes gyönyörrel itta szemével a föld és az ég ujongó szerelmét.

Fényfátyol jelenik meg a keleti szélen. Kipirulnak a felhők s éles kármin fény omlik az égre. Ez a fény, ez a szín felemel, megigéz. Aranyugárba reszketve furdik minden nesz, a völgy, a halom s a róna. Harsan a szó: feltámadt az élet!

Hát persze. Ha Gergely nem rázza bizonyos szakállát, hát föltámad az élet, élénk mozgás, nyüzsgés a határ képe.

Az idén jól viselte magát az öreg Gergely ö kigyelme.

Husvétra már minden szőlőtöke megtisztultan nézett ki a földből; mert tudniillik, hogy jókor kitakarandó, hogy meg ne vakuljanak a szemek, aztán meg hogy lenyesegetvén az erejét, hiába kiszipolyozó giz-gaz dudvas venyigét, egy-két nemes csappal az életkeltő nap melegén, mihamarabb kifakadjon, hogy termő szőlő gerezdjével biztató reménynyel töltse be a szőlősgazda lelkét.

Hejh csegett is a nyitókapa messzire! A sármány, a pintyőke s a többi patás ijed-

ten szálltak fel a sarjadzó fákra; csak a szarka mert szemtelenkedni, lesvén a kövér falatot, amint egy-egy bojtos féreg a kapa nyomán a kövér homokföld alól kifordult.

Nos husvétra már teljesen rendben állottak a szőlők, a venyige kérébe kötve, tetszetős kupalakba rakva. Szépen megfésülve mosolyogtak a szőlős földek. Csak egyetlenegy maradt kócosap. Jócskán fölverte már a gyom. Az ifju Tandari Bálint tulajdona. Igaz, hogy csak egy fertály.

A faluban suttogni kezdtek.

— A fiatal Tandari nem bir betelni a szerelémmel. Pedig már ugyancsak elmúltak a mézeshetek. Mióta megfésülésedett, más lett a sor! Egyebet se tesz, mint az asszonyát őrizi. Még most is feltékenykedik Kaszab Pistára. Az öreg Tandari nem is akarta, hogy Csörge Tini legyen a menyasszonya. Nem is volt a lagziban, aztán nem is adott egy fityínget sem! De hát hiába, megszerették egymást, mint ahogy az egyik dalos madár megszereti a másikat s amint a madárnak nincsen messze táj, ahol virág és zöld lomb terem, ugy a szerelemnek nincs akadály, ha érti a szem, amint a másik szem ragyog s érzi a szív, amint a másik szív dobog. A fiatal Tandari is elhozta magának Csörge Tinit a hetedik faluból.

Aztán meg azt is beszéltek, hogy mit ér az az asszony, ha olyan szép is, mint

a hetedik menyország angyala, ha egyszer „koma” neki a dolog. Mi lesz belőlük?

Szötték-fönták a mende-mondát, vitték, hordták a pletykát. Olyan az, mint a veszett kutya, akkor harap meg bennünket, mikor nem is sejtjük és sokszor halálosan.

Tandariék a nagy boldogságban törődtek is sokat a falu szájával. Csak azért se! a sárga irigység pukkassza meg őket.

A husvétü ünnepek után Tandari kiballagott a szőlőbe hires szép asszonyával. A falu utcáján nagy kegyesen lépkedtek egymás mellett. A kapát senki se vette ki a kezükből. A szemük össze-összevillant. Maguk se tudták mit éreznek. Mikor a szőlőbe értek, mind a ketten belebámultak a reggeli kéklő messzeségbe. Aztán megfogták a dolog végét és nyütték-rótták késő estig. Csupa gyönyörűség volt a munka. Az asszony ajkán csegett a nóta.

Közbe-közbe Tandari mesélt az asszonynak a mult időkről, amikor még itt a hegyen bő s ugy vidám szüret is volt. A muzsika szállott, a pásztortüzek magasan lobogtak. De ma már a gazdák lelkét megkapta a gyötrő sejtelen . . . Itt-ott területek pusztulnak el, senyednek az erős venyigék. Vagy kopáran marad a föld, mint egy élettelen, nagy halott, vagy ha lehet, szántogatják s buzát vetnek, tengerit, tököt, répát termelnek.

Az asszony kíváncsian hallgatta . . . nézte a kipirult Tandarit.

Tegyük hozzá, hogy ez a baj tovább is terjed és a sztrájk a vidéken is felüti fejét, hová fog ez vezetni?

Tekintve azt, hogy nem egyénről, de a társadalom egy nagy és számottevő osztályáról van szó, az amugy is ezer bajjal küzdő kisiparosokról és a jövő kisiparosairól, igazán érdemes volna ezzel a bajjal komolyabban foglalkozni.

Hogy a sztrájk eszméje nem egy inas fejében fogamzott meg, az bizonyos. Lévén a fővárosban már „ifjúsági szakszervezet” is, ott kell keresni a szerzőt a vezetők között, akik nem elégszenek meg ma már a munkásosztály vezetésével, de ime kivetették hálójukat a tapasztalatlan ifju emberekre is, megkóstoltatva velük a sztrájk, a tüntetés izgató, mámorító ízét.

Más kérdés az, mennyiben jogosult a sztrájk értelmi szerzőjének követelése?

Én azt hiszem, mikor ezt az egész esetet bíráljuk, először is az volna eldöntendő, helyes-e a vasárnapi tanítás, vagy nem? Minden egyéb orvoslás, sztrájk vagy büntetés csak az ifjúságnak és a kisiparosnak kárát fogja eredményezni. Mert: ha helyes a tanítás vasárnap, ha ennek erkölcsi haszna valóban olyan nagy, hogy a tanítási idő elcserelése káros volna, akkor meg kell találni a módját, hogy a legszigorubb eszközökkel is a serdülő ifjúságnak túlerettségét letörjük és kötelessége teljesítésére a saját érdekében rászorítsuk. Ha pedig a vasárnapi tanítás mellett ily fontos érvek fel nem hozhatók, akkor egyszerűen a *vasárnapi tanítási időt hétköznapra kell tenni.*

Ha mélyebben vizsgáljuk a feltett kérdéseket, úgy találjuk, hogy az iparos

tanuló akkor, mikor a vasárnap délelőtti idejét az iskolában tölti, sokkal hasznosabb dolgot művel, mintha az utcán csatangol, cigarettázik, kártyázik stb.

A gazdára nézve a vasárnap délelőtti nem káros, mert nem dolgozik úgy sem. Ilyen szempontból vizsgálva a dolgot, azt mondhatnánk, hogy a vasárnapi tanítás az inasra erkölcsi haszonnal jár, a gazdának sem káros.

Hát ez igaz.

De bírálhatjuk a kérdés másik felét is. Tény az, hogy az inas egész héten át munkában van. Tagadhatlan, hogy a legtöbb esetben este is dolgozik. Korán kel, későn fekszik. Az iskolába is unottan, fáradtan jön. Szüksége van tehát egy napra, mely az övé legyen, amikor szórakozhatik, szabadon mozoghat. Ez a nap volna a vasárnap, melyet az Isten is szünetnapnak rendelt. E mellett szól maga a törvény is, mely a munkaszünetet megteremtette.

Vagy talán a tanulás nem munka?

Bizony-bizony a fejlődésben levő testre, sőt a lélekre is nagyobb munka, mint a favágás, vagy akárhány kézimunka. Nagy munka az mindenképen. Ellenkezik tehát a vasárnapi tanítás a munkaszünetet biztosító törvény intenciójával, ellenkezik mindenrendű és nemű vallási érzülettel, mert vallásbeli kötelességének akarva sem tehet eleget, aki ebben felsőbb hatalom által gátolva van. Pedig az inasoknak erre oly nagy szükségük volna, mint a virágnak a harmatra, mint az életnek a napsugárra!

Ha tehát erkölcsi szempontból bíráljuk a vasárnapi tanítást, világos, hogy ennek hétköznapra való áthelyezése mellett több és fontosabb érv szól, mint a mai helyzet főtartása mellett.

Erre nézve az iparosoknak csak az a kifogásuk állhat fenn, hogy egy fél munkanapot elvonna az iskola a hétköznap tartandó rajzórák által.

Ez igaz; de ezt a mulasztást módjában áll pótolni a mestereknek azzal, hogy a tanulási időt ez esetben meghosszabbítják ugyanannyi idővel.

Igaz tehát, hogy a helyzet szokatlan volta meglepő a sztrájkoló inasokkal szemben, magatartásuk, mint fegyelemsértés, elítélendő; de tény az, hogy a kérdés mind a tanulókra, mind gazdáikra nézve akkor lesz csak helyesen elintézve, ha az egész mozgalomnak oka úgy módosul, hogy magasabb erkölcsi szempontok irányítják a döntést mint a birságot.

Küzdelem az alkohol ellen.

Zombor, február 10.

Látjuk, hogy az alkohol milyen pusztításokat visz végbe s tudjuk, hogy kisebb mennyiségben fogyasztva sem nem táplál, sem erőt nem ad, sem nem melegít, tehát a szervezetre semmi esetre sem hasznos.

A tudomány, amely behatóan foglalkozik ezzel a méreggel, maga sem tudja megállapítani azt a mértéket, amely csak általánosságban is, ártalmatlannak volna nevezhető és csak annyit mond róla „*minél kevesebb ebből a méregből, annál jobb és hogy legjobbat tesz az az alkohol, amit meg nem iszunk.*” Ha tehát saját magunk és utódaink jólétét és kulturális fejlődését, valamint embertársaink biztonságát elő akarjuk mozdítani, akkor *óvakodnunk kell a szesz italoktól.*

Ezt a társadalom be is látta és az ugynevezett kulturállamokban egymásután alakultak egyesületek, amelyeknek célja a hatalmas néprontónak, az alkoholnak hadat izenni és az alkohol

Tandari kapája nyelére támaszkodva nézte... bámulta a sárgás fekete rögöt hosszan némán. Az arca ugy elkomorult. Hirtelen ledobta magát a földre, lefeküdt a szőlőtöke mellé, fülét a földre nyomta és ugy hallgatódzott.

Hiszen még a rágást is lehet lopva hallani... hallga, csak hallga? Miféle csudabogara lehet ez a jó Istennek?

A szép fiatal asszony is elszomorodott. Megértette. Szeme könybe borult s tekintete a földön fetregő urára tapad.

A következő szünetek már semmi kétséget nem hagytak a szegény emberek lelkében.

A nagy kádak már tavaly is ott heverték minden pince torkolatában érintetlenül. Szomorúan ballagtak föl az emberek a domhra, szünetelésre elég volt a putton is.

— Hejh a muzsika hurjai elpattantak örökre! Megszűnt a tánc, ősszel olyan a szőlőföldök tája, mint egy siralmas temető.

A kiszédett, megölt tökékből minden esztendőben hatalmas tüzeket raktak. Száll... száll az áldozati füst az ég felé. Azután arról megy a szóbeszéd, hogy valamikor a drága musttal locsolgatták a szilvafa gyökereit.

Nem volt becsülete a bornak.

Meg is bűnhödtünk érte keservesen. Minden év meghozza a szőlő új veszedelmét. Örökös reménység, örökös aggodalom.

Lesz-e még vig szüret?

A jó ég tudja!

Ugy ebéd után futó tavaszi vihar támadt. Zugott az eső, paskolta a földet. Tandariék a vityilóba menekültek.

Az asszony kitérte az apró kis viskó ablakát és friss, üde illatot hordott be a kőbor szél.

Hosszu löca az ablak alatt. Egymás mellé ültek. Az ember sokáig nézte... az asszonyt.

Az lesütötte szemét. Néha találkozott a tekintetük és szó nélkül összemosolyogtak. Aztán az ember kezébe vette az asszony kezét és simogatni kezdte.

Sokáig ültek így. Csöndesség volt. Egyszer csak fölsikoltott az asszony.

— Jaj! Véresre harapod a számat! Nem sajnálsz?

— No csak még egyszer!

— Te... te... megfojtasz.

— Együtt halunk meg.

Az asszony egy fürgé szökkenéssel kilopva magát az ura karjai közül.

— Hát nem szeretsz?

— Nem.

Pajzán kacagással mondta ezt az asszony, még a fejét is megrázta hozzá. A koromfekete haja szétkuszáltan hullott az arcába. Sívárgós, ingerkedő fény villant meg a szemében.

Tandari mégis elkomorodott. Valami árny futott végig arcán s a nyitott ablakon át kibámult... Nagysokára csupán fojtott hangon kérdezte:

— Hát igazán nem szeretsz?

— Ugyan, de bolondos kelmed!

— Azt mondtad az előbb.

— Tréfáltam.

Durcásan, de mégis valami különös bájjal vetette föl ajkán az asszony s a kis ablak felé fordult, nézett ki a zuhogó esőbe. Az ember még inkább boszankodott.

Nagyokat hallgattak. A lelkök tudja Isten, hol járt.

Az asszony sirt. A szemét törülgette. Az meghökkent... Persze... persze, megbántotta a szegény asszonyt... Azok a csókok, azok a csókok...

— Tini!

A siró asszony megremegett.

— Tini, édes Tini, ne sirj.

Az asszony felemelte büszke fejét. Mosolygás villant át könyözött arcán.

— Ugy-e goromba voltam? Ne haragudj rám. És kérges tenyerével szeliden simogatta meg az asszony kuszált haját. Az asszony mosolygott.

— Nem, nem! Én voltam a goromba Bálint.

— Tandari szólni akart, de az asszony rányomta kezét a szájára.

okozta pusztításokat megszüntetni és korlátozni. Ezek közül az egyesületek közül, amelyeknek tulajdonképeni hazája Amerika, legtöbb eredményt tudtak elérni a szesz italoktól való teljes tartózkodást hirdető, mint például a nemzetközi Good-Templár-rend. Ez az egyesület a legnagyobb gondot fordítja az iszákosság megakadályozására az által, hogy egyrészt azokat az erős akaratú felnőtt férfiakat és nőket, akik az alkohol élvezete alatt még nem szenvedtek, reábirják a szesz italoktól való teljes tartózkodás példaadására, másrészt pedig, hogy a nép jövőjét, a gyermekeket is bevonják működésük körébe, őket a szesz italoktól való tartózkodásra, az absztinenciára nevelik és így gyökeresen megakadályozzák azt, hogy iszákossá váljanak. Ugyanez az egyesület feladatai közé vette azonban azt is, hogy a már iszákossá vált egyéneket az iszákosság, az alkoholizmus betegségéből gyógyítsa. Az iszákosság ellen pedig csak egy gyógyszerünk van: nem inni. Nem: keveset inni; nem: ritkán inni; hanem: soha, semmit sem inni. A Good-Templár-rend igyekszik az iszákosok közül azokat, akiknek van még némi ellenálló erejük a nem ivásra, a szesz italoktól való teljes tartózkodásra bírni és őket ünnepeles fogadalmat letételével, valamint állhatatos tanítással és ellenőrzéssel a helyes úton megtartani. Ha a betegség már előrehaladt és az iszákos már nem bír annyi lelkierővel, hogy fogadalmát megtartsa, akkor a beteget az iszákosok gyógyintézetébe kell vinni, ahol egyrészt lehetetlenné van téve a szesz italok élvezete, másrészt pedig az orvosok igyekeznek a betegek lelkére hatni és őt további életére az alkohol élvezetétől teljesen leszoktatni.

* * *

Minden további kommentár nélkül adjuk le tehát a Good-Templár-rend vezetőségének egyik megkeresését, a melyet a karthauzi szerzetesrend ha-

— Csitt. Egy szót se!
Az ember körülölelte az asszonyt és összecsókolta kezét, mindenét. Úgy magához szoritotta, mintha sohse akarná elbocsájtani. Az asszony lehunyta a szemét és boldogan túrta a csókot, ölelést. A csók tüze égette.
— Jaj, Bálint, elég volt!
— Drágám.
— Véresre haraptál. Nem sajnálsz?
— De. Csak még egyszer...
— Jaj Istenem!
— Csak még egyszer... tizszer...
— ezerszer...
— Jaj... No...
— Együtt halunk meg.
— Még nem akarok meghalni.
— Hát nem szeretsz?
— Nem.
No erre aztán mind a ketten édes hamiskásan hosszan kacagtak.
Odakünn elállt a termékenyítő eső. A nap bukkant a felhők mögül s kékes párába csókolt a föl az ég könnyét, aztán lassan lehatolt a nyugoti határon.
Tandariék kipirult, nevetős arccal indultak hazafelé.
Az utcán apró gyerekek zsvajoztak.
Egy szőke nagy kékszemű apróság penderült Tandariné elé. Lehajolt és megcsókolt a gyermeket, aztán az urára nézett és pajkosan összenevettek. **Tuba Károly.**

zánkba való letelepülése alkalmából Giesswein kanonokhoz intézett:

Nagyságos és főtisztelendő Giesswein Sándor országgyűlési képviselő urhoz, mint a keresztényszocialista párt elnökéhez, Budapesten.
Főtisztelendő ur!

Szent Bernát által alapított és a szent Benedekhez tartozó karthauzi szerzetesrend a magyar királyi kormánytól a Magyarországon való letelepedésre engedélyt kért és kapott. A rend nevét világhírűvé tudvalevőleg az általa gyártott chartreuse nevű pálinka tette, amelyből fourvoisei gyárában évente tizenötezer hektolitert állítottak elő. Magyarországon megtelepedve természetesen itt kívánja folytatni ezt az iparágat, melyet ott — Franciaországot az 1901. évi gyűlékezési törvény értelmében elhagyni lévén kénytelen — abbahagyott és amely a rendnek évente félmillió frank tiszta jövedelmet hozott.

És ez nem jelenti csak azt, hogy a szesz italok gyártására Magyarországon újabb üzem fog alakulni, nem jelenti csak azt, hogy a szesz italok egyik legveszedelmesebbikének, a chartreuse-nak itt gyára fog épülni, hanem azt jelenti, hogy ez az irtózatossá nemzeti pusztító mérég a magyar katolikus egyház égisze alatt fog terjesztetni. A Magyarországi Független Good-Templár Rend kérvényeivel fordul a képviselőházhoz és a kormányhoz annak megakadályozása végett, hogy a Karthausi Rend Magyarországon chartreuse-gyárat alapíthasson.

A keresztény-szocialista párt programjába belefoglalta az alkoholelles küzdelmet is. E párt tehát meggyőződésben és programban közösséget vállalt azokkal, akik az emberiség legveszedelmesebb ellenségei közé számítják az alkoholt. Az alkoholt, amely elzülleszt a kergeti az egyént, elpusztítja a családot és nyomorékká teszi a fajt, amely megtölti szomorú lakóival a börtönöket és elmebetegintézeteket.

Amikor tehát fölemeljük tiltakozó szavunkat az ellen, hogy e mérégnek egy újabb fajtája hazánkban meghonosítottassék, azzal a kérelemmel fordulunk Főtisztelendőségéhez és a vezetése alatt álló párthoz, hogy álljanak velünk együtt sorompóba az ellen a nemzeti veszedelem ellen, amit a chartreuse-nak Magyarországon való gyártása jelentene. Kérjük Főtisztelendőségét, hogy szavát, mely mint törvényhozóé, mint pártelnöké, mint a magyar katolikus egyház előkelő tagjé, a közönségesnél mérhetetlenül nagyobb súlytal esik a latba, hogy szavát a mienkkel egyesítse és küzdelmünk eredményét elősegítse.

Abban a meggyőződésben, hogy kérelmünk nem fog meddön elhangzani, maradtunk

kiváló tisztelettel

a Magyarországi Független
Good-Templár Rend

dr. Madzar József s. k., elnök.

H I R E K .

Esküdtbíróági elnök. A szegedi kir. ítélőtábla elnöke az újvidéki esküdtbíró-ság elnökévé Juhász Ernő törvényszéki bírót nevezte ki.

A miniszter köszönete. A válás- és közoktatásügyi miniszter a zombori magyar jótékony nőegyletnek, mely 1882. óta évenként több szegénysorsú mindennapi tanítóes gyermekek látott el a tél idejére meleg ruházattal mintegy 30,000 korona értékben s a múlt évben is 150 tanulót ruházott fel 1400 kor. értékben, köszönetét nyilvánította.

Farsangi dal- és táncestély.

Rég nem láttunk a kaszinó-egyesület tagas termeiben olyan nagyszámú és díszes közönséget együtt, mint folyó hó 8-án, húshagyó kedden. A zombori kaszinó-egyleti dalárda tartotta meg szokásos dal- és táncestélyét. A multság méltó befejezője volt a farsangnak: minden tekintetben kifogástalanul sikerült. A dalárda a töle megszokott buzgósággal és ambícióval rendezte az estélyt, a közönség pedig ezt azzal hálálta meg, hogy ritka nagy számban vett az estélyen részt. Hozzávetőleg számítva 550—600-an lehettek. A műsor igen érdekes és változatos volt. A dalárda által előadott „Olasz saláta“ hatalmas koncepciójával ragadta el a hallgatóságot. A szolórészt ebben dr. Rapp András énekelte. Igen szépen érvényesült férfias tenórja a férfikar precíz kísérete mellett. A dalárda dr. Rappban igen értékes hangú erőt nyert. Mohácsy Béláné által előadott monológ „Az álarcos bálon“ több ízben mosolyt, majd hangos derűtséget és tapsot keltett. Bárdos Ármán szolóját „Egy őszi napnak hajnalán...“ is tapsal honorálta a közönség. Nagy sikerük volt „Flipper és Nobbler“, valamint a „Szórakozott apák“ c. egy felvonásu bohózatokban dr. Müller János, Schmidt L. József, Csávosi László, Alföldy László, Kiss Mátyás uraknak és Predragovits Lincsi kisasszonynak. Általános derűtséget és viharos tapsot eredményezett Krix Ferenc „Néger dala“ is. Gruda Pál kupléit, amely irónikusán szép városfejlesztési programot adott, többször kitapsolták. Reggel 6 órakor még táncoltak.

Az ideai sorozás. A hadügyi kormány egyelőre semmi intézkedést nem tervez a sorozás ügyében. Az osztrák parlament elé is csak február végén terjesztik az újoncjavaslatokat. Magyarországon pedig még júliusban vagy augusztus közepén is elég jókor szavazná meg az országgyűlés az újoncjavaslatokat, mert az újoncnak csak októberben kell bevonulniok. Arra az esetre, ha október elsején még nem vonulhatnak be az újoncok: az utolsó évüket most szolgáló katonákat vissza fogják tartani az év végéig, az év végére pedig póttartalékosokat hívnak be.

Választmányi ülés. A zombori polgári kaszinó-egylet ma délután fél 6 órakor a tisztújító közgyűlés előkészítése céljából választmányi ülést tart.

Nem adják át az adót. Magyar-kanizsa törvényhatósági bizottsága Szabados Géza indítványára kimondta, hogy a befizetett állami adókat nem szállítja be az adóhivatalba, hanem takarékpénztárban helyezi el és az összeg kamatait a szegényház javára fordítja.

Közgyűlés. A zombori polgári kaszinó-egylet folyó hó 13-án, vasárnap délután 4 órakor tartja meg ez évi tisztújító közgyűlését.

Mesteri jubileum. Falcheto Ettore vivómestert, aki 1900-ban a római katonai vivóiskolában nyerte a mesteri oklevelet, 10 éves jubileuma alkalmából tisztelői és barátai április elején rendezendő vivóakadémia keretében fogják megünnepelni. Falcheto már több mesteri mérközésen Rómában, Palermóban és Milánóban vett részt. Az ünnepelelőkészítő munkájával Csávosi Lajos, Csávosi Sándor, Novák Elemér, Prokópy Imre, legifj. Vojnits István stb. foglalkoznak. A vivóakadémia iránt máris nagyfokú érdeklődést tanúsít városunk közönsége. Előreláthatólag azon a környék legjelesebb amateur vivói is részt fognak venni.

Szabad Lyceum. F. hó 13-án Fehér Jenő kir. mérnök a kormányozható léghajóról tart előadást, amelyet ugyane hónap 20-án Kemény Simon máv. mérnök előadása fog kiegészíteni a repülőgépekről. A rendkívül érdekesnek ígérkező két előadásra előre is felhívjuk a közönség figyelmét.

Nyugalmazott tanító. Obert Antal gádori róm. kath. tanító 42 évi működése után saját kérelmére nyugdíjaztatott.

Választmányi ülés. A zombori kaszinó-egyesületi dalárda ma délután 6 órakor a tisztújító közgyűlés előkészítése céljából választmányi ülést tart.

A kormány marad. Héderváry Károly gróf miniszterelnök kedden délelőtt tíz órakor külön kihallgatáson jelent meg őfelsége előtt, hogy beszámoljon azokról az eseményekről, melyek legutóbbi kihallgatása óta történtek és jelentést tegyen azokról a kívánalmakról, melyeket Andrássy Gyula gróf az alkotmánypart nevében tett. Őfelsége kijelentette, hogy egyáltalán nincs ok arra, hogy korábbi elhatározásától elálljon és felszólította a miniszterelnököt, hogy kabinetjével tovább is a megkezdett úton haladjon előre. A miniszterelnök azután az ügyek további vezetésére vonatkozólag tett több rendbeli előterjesztést, melyeket a király jóváhagyott. A Magyar Távirati Iroda a miniszterelnök kihallgatásáról és a király döntéséről közzétett jelentésében úgy adja elő a dolgot, mintha a miniszterelnök Andrássy Gyula grófnak egy Tisza-Andrássy-Kossuth-féle kabinet alakítására vonatkozó tervezetéről tett volna előterjesztést s a király azt a tervezetet utasította volna vissza. E kérdéssel szemben Andrássy Gyula gróf kijelentette, hogy ő Tisza-Andrássy-Kossuth koalíciós kabinetet sohasem ajánlott, Kossuth Fereoc pedig kinyilatkoztatta, hogy ilyen tervezetről tudomása nem volt s mindketten lehetetlennek mondták, hogy a miniszterelnök ilyen előterjesztést tett volna a királynak. E nyilatkozatok után a M. T. I. egy kommunikében megvallotta, hogy a miniszterelnöknek azon kijelentését, mely szerint „a felségnek előterjesztést tett Andrássy gróf tervezetéről”, kiküldött tudósítója saját magától toldotta meg azzal a kommentárral, hogy a tervezet egy Tisza-Andrássy-Kossuth kabinetre vonatkozott.

Közgyűlés. A zombori kaszinó-egyleti dalárda folyó hó 13-án, vasárnap délután 6 órakor tartja meg ez évi tisztújító közgyűlését.

Az első mandátum. Most már bizonyos, hogy az új kormánynak az első mandátumot az iglói kerület adja, még pedig egyhangú választással. A Justh-párt jelöltje Batthyány Pál gróf visszalépett a jelöltségtől, mert mint nyílt közleményében kijelenti, a kormánypart által teljesen megrontott kerület további demoralizálására nem akar alkalmat szolgáltatni. Ezzel szemben a Budapesti Tudósító a visszalépés indító okát abban a körülményben találja, hogy a Justh-párt nemcsak Iglón és Merényben nem tudott talajt nyerni, hanem a kerület tót községei közül ugyyszólván egyetlenegyben sem tudta a párt zászlaját kitűzni. A Kossuth-pártban igen erősen bírálják az esetet, hogy a Justh-párt berontott a Kossuth-párti kerületbe és nemcsak hogy meg nem védte, hanem egyszerűen védtelenül hagyta a bástyát.

Kivándorlás Bács megyéből. Bács megyében, a hivatalos kimutatás szerint, ez év január havában 580 utlevél iránti kérvény érkezett a vármegyei hatósághoz, melyből elintézését nyert 423, elutasított 2, kérelmét visszavonta 7. Az elintézését nyertek közül volt Amerikába szóló 374, Németországba 13, Szerbiába 17, egész Európa területére 7, Romániába 2, Bulgáriába 1.

Latinovits Géza nyilatkozata.

A B. H. szerdai számában zombori tudósítója tollából hírül adta, hogy Bács megye régi szabadelvűpartí vezető emberei jelöltek állítása tárgyában értekezletet tartottak Zomborban, melyen résztvettek Vojnits István báró, Latinovits Pál volt főispán, Latinovits Géza volt képviselő, Szemző Gyula, Szemző Károly, Molnár Károly dr. és Dungyerszky földbirtokos. Ezzel szemben Latinovits Géza azt írja

a B. H.-nak, hogy a minap Zomborban járt ugyan a közigazgatási bizottság és az Agrár-Takarékpénztár ülései miatt, de semmiféle szabadelvű értekezleten nem vett részt annál kevésbé, mert ő az alkotmány tagja és politikával különben is egyelőre nem szándékozik foglalkozni.

A vonatkésés ellen. A kereskedelemügyi miniszter intézkedett, hogy a vasutak személyszállító vonatain előforduló késések kiküszöböltesse. E késések nemcsak az utazóközönségre kellenetlen, hanem kivált a gyorsvonatoknál még a kisebb késés is a teherforgalom rendes lebonyolítását károsan befolyásolja. Együttal intézkedett a miniszter az iránt is, hogy a személykocsik tisztántartása tekintetében a közönség jogos kívánásait teljes mértékben kielégítse.

Vetőmag beszerzése. Mint értesülünk, új termésű lucernából az idén közel sincs annyi, amennyi szükséges. Sokfelől fognak azért olyat ajánlani, mely régi maggal és értéktelen Turkesztánival lesz keverve. Répamagból a szükségletnek alig termelt $\frac{1}{3}$ -ad része. Hogy mi mindent fognak megpróbálni csiraképes, fajazonos répamag gyanánt eladni a gazdáknak, arról sokat lehetne írni. Ily körülmények között óriási fontossága van a védekezésnek, mely elsősorban abból áll, hogy ne induljanak a látszólagos árak után, hanem ügyeljenek az áru minőségére. Ugyanis a magas árak mindenesetre arra készítetnek egyes magelárusítókat, hogy régi, csiraképtelen mag hozzákeverésével alacsonyabbra szállítsák le az árt s így természetesen az értéket is, miáltal olcsóbb árakat szabhatnak. Ezért ajánljuk, hogy gazdáink az idén a legmesszebbmenő garanciát kössék ki úgy gazdasági, mint kerti magvak bevásárlásánál s különösen a külföldi cégektől követeljék, hogy szavatoljanak a magyar mezőrendőrségi törvények szerint, különben nem lehet tőlük kártérítést kapni. Hogy azonban eleje vétessék a sok kellemetlenségnek és súlyos károknak, legajánlatosabb hazai céget igénybe venni, mint p. o. a közkedvelt Mauthner Ödön es. és kir. udvari magkereskedését Budapesten, mely cég becsületben áll fenn már 36 éve és különben is be van igazolva, hogy a Mauthner-féle magvak a legjobbak és azokban még soha senki sem csalatkozott.

Az amerikázás azonnali elbocsátási ok. Ezt mondta ki az egyik budapesti járásbírósa a következő esetben: L. J. asztalossegédet M. J. budapesti asztalosmester elbocsátotta, mire a segéd a mester ellen pert indított 187 korona és járulékaik iránt. A budapesti kir. járásbírósa a szóbeli tárgyalás befejezése után felperest keresetével elutasította és kötelezte, hogy alperesnek 32 korona perköltséget 15 nap alatt fizessen. Az eljárás folyamán az indokolás szerint tényként megállapította a bíróság, hogy az elbocsátás azért történt, mert a felperes amerikázott, vagyis az órabéres munkát elhanyagolta, majd sehogysém végezte, csak lézengett és társait is feltartotta a munkában, mert látta, hogy a kialakított bérösszeg ugyanis letelőben van. Ez az eljárás pedig felperesnek állítása nélkül is feljogosította volna alperest a munka elvonására. Az alperes tehát teljesen jogosan szüntette meg az amerikázó munkással a munkaviszonyt.

Elfogott leánykereskedő. Az ujvidéki rendőrség hétfőn este letartóztatott egy magát Georghi Péternek nevező macedóniai születésű, állítólag Amerikában lakó pékmestert, ki egy ujvidéki nyilvános házban 12 aranyért vásárolt egy nőt azon a címen, hogy őt nőül veszi és magával Amerikába viszi. A rendőrség a gyanus egyénél, ki magát igazolni nem tudta, 270 drb különböző külföldi aranypénz és nagymennyiségű amerikai papírpénz és 10,000 dolláros cequet talált.

„Mélyen leszállított árak“.

A fővárosi és vidéki üzletek kirakataiban

gyakran látni „mélyen leszállított“, „karácsonyi vásár“ és hasonló fölírásokat. A fővárosi elsőfoku iparhatóság egy kereskedőt ilyen fölírások alkalmazásáért pénzbüntetésre ítelt. A főbebezés alapján a kereskedelemügyi miniszter megvizsgálta az ügyet és kimondta, hogy az első és másodfoku iparhatóság ítélete nem törvényes s ezért megsemmisítette s a kereskedőt az iparkihágás vádjára alól fölmentette. Az indokolás szerint a kereskedő az ilyen felírásokkal nem károsítja meg a versenytársakat s nem ingerel tömeges vásárlásokat.

Fölmentett főispán. A király a belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök előterjesztésére Ambrozovics Lajos Baja város főispánját saját kérelmére főispáni állásától fölmentette.

Utazási ösztöndíj iparosoknak. A szegedi keresk. és iparkamara pályázatot hirdet egy a kereskedelmi miniszter ur által adományozandó 600 koronás külföldi utazási ösztöndíjra. Az ösztöndíj elnyeréséért bélyegtelen kérvényen folyamodhatnak a kamara kerületéből (Szeged, Hódmezővásárhely, Baja, Szabadka, Zombor, Zenta, Ujvidék városok, Bács-Bodrog és Csongrád vármegyék) oly törekvő és kellőleg képesített iparosifjak, kik az év folyamán tapasztalatok gyűjtése és szakmájukban leendő magasabb kiképzés céljából külföldi utat tenni késznek. Felsorolandók és illetőleg igazolandók a folyamodásban a pályázó lakhelye, családi és vagyoni viszonyai, foglalkozása, előképzettsége, nyelvismeretei, erkölcsi magaviselete, esetleges tanulmányai, az általa elnyert kitüntetések és végül az ösztöndíj elnyerése esetén teendő utazás iránya, részletesen megjelölve, valamint az is, vajjon az illető katonai kötelezettségének eleget tett-e már és vajjon biztosítva van-e előre is egy megfelelő külföldi gyárban vagy műhelyben való alkalmaztatása, esetleg valamely külföldi szakiskolába leendő felvétele. A folyamodónak kötelezettséget kell vállalnia aziránt, hogy az ösztöndíj különbeni visszafizetésének terhe alatt vissza fog térni hazájába és külföldön szerzett ismereteit itt fogja értékesíteni. — Azok, kik katonai kötelezettségüknek még nem tettek eleget, vagy az alól felmentve nincsenek, az ösztöndíjra nem számíthatnak. A kiskorúakért atyjuknak vagy gyámjuknak kell jótállaniok a fenti kötelezettség betartása tekintetében. A pályázatok 1910. évi április hó 15-ig küldendők be a szegedi kereskedelmi és iparkamarához.

Megzavart kártyajáték. Tresz József bácsbokodi napszámos házában estélyre gyűltek össze a szomszédok. A férfiak kártyáztak, a nők, köztük a szalmaözvegy Dinjér Istvánné, Vitman Magdolna, kibiceltek. Javában szórakoztak, amint egyszer csak nyílik az ajtó és belépett hivatalosan Petz Péter iszonyuan elázva. Köszönés nélkül leült a kártyasztalhoz. A többiek figyelemre sem méltatták. Erre Petz észre akarta magát vettetni. Enyelegni kezdett a szalmaözvegy Magdolnával, aki az incselkedőt rendreutasította. A rendreutasított részeg erre az egyik kezével az asszonyt a kontyánál a levegőbe emelte, a másik kezével pedig többször arcul csapta. A kártyázó férfiak közbeléptek és kimentették a szerencsétlen asszonyt a kellemetlen helyzetéből. Petz székkel támadt a férfiaknak, de a többség egy pillanat alatt lefegyverezte és kidobták a szobából. Petz ellen a csendőrség eljárást indított.

Megégett öregasszony. Megdöbbentő szerencsétlenség színhelye volt a napokban Bácsfeketehégy. Özv. Nagy Józsefné nevű 78 éves öregasszony tüzet gyújtott a kályhában, miközben ruhája szikrát fogott. A magával tehetetlen öreg nő nem tudott kellőképpen védekezni s így súlyos égéseket szenvedett.

Váltóhamisító földmives.

A bajai keresk. és iparbanknál a múlt év november 3-ik napján Pamity Antal bácsbokodi földmives benyújtott egy 200 koronáról szóló hamis váltót. A bankban a hamisított névalírást nem vették észre és leszámították a váltót, amelyen Jagity József gazdag bácsbokodi birtokos szerepelt kezes gyanánt. A váltó most lejárt, Pamity 20 koronát törlesztett. A 180 koronáról ismét csak hamis váltót adott, amelyet azonban a bankban felismertek. Pamity, hogy a botrányt elkerülje, az egész adósságát kifizette. A csendőrség mindamellett vizsgálatot indított ellene, amelynek során kitént, hogy Pamity a 15 éves Bagó Mariskát vette rá, hogy Jagity nevét a váltóra írja.

A szeszitalok drágulása.

A Likörgyárosok és Gyümölcslepárolók országos egyesülete elhatározta az összes szeszitalgyártmányok árainak 5%-os felemelését olyformán, hogy az 5%-os drágulási pótlék minden számlában külön fog felszámíttatni a vevő terhére.

Csak ügyesen!

Óvatos legyen az ember a fogalmazásban még akkor is, ha apró dolgokról van szó, mint például apróhirdetéseiről. Egy fővárosi lap hirdetéseinél házassági rovatában a következő házassági ajánlatot olvastuk:

„Állatorvos, izr. 28 éves be-házasodna oly családba, hol pályájának megfelelő kört és működési teret találna. Ajánlatok a kiadóhivatalba címezendők.”

Kiváncsiak vagyunk, vajjon elhalmozzák-e a hírdőt ajánlatokkal.

Művészet — Irodalom.

Mikszáth Kálmán gyermekkorát mondja el Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapjának, a Jó Pajtásnak legújabb, február 6-iki száma, elevenen, vonzóan, minden gyermeknek kedvesen, a nagy író diákkori és mostani arcképével ékesítve. Dörmögő Dömötör, a Mackónemzettség immár országos hírnévre jutott kitünősége folytatja automobil-utazását Budapest utcáin, harsogó kacagást keltve mindenki, aki kalandjait Sebők Zsigmond pompás előadásában olvassa. Lampérth Géza és Benedek Elek versei, Szemere György elbeszélése, Dánielné Lengyel Laura meséje. Benedek Elek és Rákosi Viktor regénye, az egyes cikkekhez készült szép rajzok, egy bájos önálló kép, tréfás képsorozat, szerkesztői üzenetek teszik a Jó Pajtás legújabb számát a gyermekek kedves olvasmányává. A Jó Pajtást a Franklin-társulat adja ki; előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér. Mutatványszámot mindenkinek, aki kér, ingyen küld a kiadóhivatal (Budapest, IV., Egyetem-u. 6. sz.)

A „Vasárnapi Ujság” február 6-iki száma tájékoztató cikket közöl dr. Massány Ernő ismert esillagásunktól az 1910/A és a Halley üstököséről, érdekes képekkel. Képsorozatok a pankotai cigányiskolát, a párisi árvizet mutatják be. Szépirodalmi olvasmányok: Lampérth Géza és Balla Ignác versei, Szemere György regénye, Lengyel Géza novellája, Rákosi Viktor korrajza a párisi kommünről, Babarczyné Józsa Jolán cikke a paraguayi szokásokról (képekkel). Egyéb közlemények: Seress Imre cikke a zene filozófiájáról, Márton Ferenc művészi rajza, saisonképek tárcacikk a hétről s a rendes rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 4 korona, a „Világkrónika”-val együtt 4 kor. 80 fillér. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadó-

hivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes-Néplap” a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fillér.

A Magyar Kereskedők Lapja

az új esztendővel harmincadik évfolyamába lépett. A hazai kereskedelemnek és iparos világnak ez az egyetlen rotációs gépen nyomott orgánuma méltán megérdemli a támogatást, mert a mostani kereskedelemellenes társadalmi irányzat mellett kétszeres megterhelésbe kerül hivatásának és az ezekbe az érdekkörökbe vágó összes kérdések szakszerű és alapos tárgyalásának teljesítése. A Magyar Kereskedők Lapja előfizetési ára a Vállalkozók és Iparosok Lapja rendes heti mellékletével együtt egész évre 16 korona, negyedévre 5 korona. Előfizetni a Magyar Kereskedők Lapja Budapest, V., Sas-utca 13. szám alatt levő kiadóhivatalában lehet.

Szegény ember dolga...

Révész Béla egyike az újabb magyar elbeszélő irodalom legértékesebb tehetségeinek, ezzel a címmel bocsátja közre egy új novella füzetét, mellyel immár ő is bevonul a Magyar Könyvtár válogatott írói gárdájába. A proletár-világnak kevés oly ihletett tollu rajzolója van nálunk, mint Révész, aki minden szembeszökő tendencia nélkül, meleg szívvvel és éles látással varázsolja az olvasó elé alakjait: szegény cselédnyokat, akik a nagyvárosból haza vágyódnak, nyomorgó diurnistákat, akik a legfuresább mellékjövödelmekkel egészítik ki napidijukat, az öreg zsidó halottvirrasztót, a völegény fogdosó szegény vénleányt stb. stb. S e képeket mindig színesen, elevenen, művészi tollal veti papírra, egészen egyéni stílussal, mely senkit sem utánoz. Bizonyos, hogy Révész Bélának az a hét novellája, mely a füzetben olvasható, nagyon meg fogja növeszteni e kiváló írónak közönségét. A „Magyar Könyvtár” e füzete 30 fillérért kapható minden könyvárusnál.

C S A R N O K.**Uti rajzok.**

Írta: **Del Toró.**

(Folytatás.)

Midőn még megemlítem azt, hogy Zimony közvetlenül a Duna partján épült nagyszerű indóházával és a Dunán horgonyozó számos hajójával egy élénk forgalmu kikötő városhoz hasonlít, — áttérek Belgrádra.

A macskaszemű Száva, mely néhol beláthatatlan szélességben, de csekély mélységben sompolyog, itt ömlik a Dunába. A Duna egy csökkel kioltja a zöld szemeket, melyek egykor pirosak voltak a magyar vitézek véréből és magába olvasztja a hamis folyót.

A magas sziklahegyeken épült régi Hunyadi-döngette vár megrongált széles kőfalait a Duna könyeie mossák egyfelől és a Száva csacsogó habjai nyaldossák másfelől. Mikor 1456-ban II. Mohamed így kiáltott föl: „Valamint egy Isten van az égben, ugy a földön is egy urnak kell lennie és az én leszek!” — akkor még volt a magyarnak egy jó Hunyadi Jánosa, ki nem kiáltott semmit sem, de azt gondolta magában:

— *Én is ott leszek!*

Ott is volt, fölemelte hős karját a pogány törökre és vitéz barátjával: Kapisztrán János szerzetessel, meg a keresztetek önfeláldozó elszántságával ugy megrakta a törököket, hogy azok menten hátat fordítottak Nándorfehérvárnak és ott hagyták, mint szt. Pál az oláhokat.

Akkor még ez a vár, mely alakját, sáncvonalait, lőrésait és széles, szögletes kőfalait tekintve nagyon hasonlít a pétervárad-i várhoz, ünnepelt erősség volt; most csak történelmi nevezetességgel bír. De mindig küzdelmes és véres napokra emlékezteti a magyart!

Az idő által megviselt kormos falain csak egypár rongyos katona lézeng üres fegyverével, a Dunára és Szávára álmosan tatóngó lőrésük pedig azt mondják, hogy már csak hírből ismerik az ágyukat. Régen, nagyon régen nem „kukurikolt bennök az ércakas.”

Azonban az 1909-ik év rügyfakasztó tavaszán majdnem kukurikolt és a sziklás hegyekről majdnem vérpatakok ömlöttek megint a Dunába, hogy a Buda—Mohács—Nándornál elfutó biborszínű könyeiben fürödjön meg az ég valamennyi csillaga.

De hová is lettek a hős Hunyadiak és a lelkes Kapisztránok?!

Rég eltűntek, kő se mutatja helyüket!

Maga Belgrád — a szerbek királyi fővárosa — lassan kezd a világvárosok sorába emelkedni. A Dunáról vagy a Száváról — madártávlatból tekintve — elragadóan szép. Belülről azonban egy cseppet sem árulja el, hogy fő- és székváros lenne.

A város rendezetlen még, utcái pedig rossz kövezetűek és piszkosak. Emelkednek ugyan a belső városrészben számos nagyszerű magán- és középületek, de a mellettük meghunyászkodó régi, apró viskók, görbe cserépfedőkkel, minden illuziót elrontanak. Ezek tanúságot tesznek a régi, maradi Nándorfehérvárról és ugy kirírnak az új Belgrádból, mint a pipacs a buza közül.

Közvetlen a régi „konak” mellett épült az új királyi palota, mely gyönyörű külsejéből következtetve, pompás belsővel is bírhat. Különösen fejedelmi pompával ékeskedik a kis angol-park a két épület között. De a királyi lakok mellett is ott gunnyaszt még a régi Belgrád idomtalan formában.

A régi „konak” és új királyi palota belsejét — sajnos — nem tekinthetjük meg. Ottlétünk alkalmával zárva voltak és senkit se bocsájtottak be, pedig ez az idegeneknek, kik csak egy-két napra rándulnak át Belgrádba széttekinteni, kellő felügyelet mellett bármikor is nemesak megengedhető, de szükséges is lenne, hogy a királyi palotákban látottakról szép meséket mondhassanak és jó hirt vihessenek a hazájukba. Hiszen csak így szerezhetne az ember meggyőződést arról, hogy igaz-e az, hogy a kis királyfiak és királykisasszonyok gyémánttal kiver arany nyoszolyákban alusznak boldog álmaikat...

És szerettük volna azt a történelmileg szomorú helyet is látni, hol *Sasa* és *Drága* fejére huzták az összeesküvők a „véres koronát.” Mert hogy a bölcsőtől a sirig csak egy lépés az élet, azt tudjuk, de hogy némely népnél a korona és vércsap még közelebb esnek egymáshoz, azt Belgrád mutatta meg.

Ugy látszik azonban, hogy az idegeneknek semmit se szeretnek mutogatni. Talán azért, hogy hirt ne vihessenek a hazájukba és hogy a mese szárnyain otthon ne szöhesék tovább fantasztikus álmaikat.

Lehet, hogy így van.

Nevezetesebb épülete, mint már említém, van számos. Ilyenek: a muzeum, a tudományos egyetem, a katonai intézet, a miniszterek palotái, az államvasuti indóház, a törvénykezési palota, stb.

HIRDETÉSEK.

ELADÓ.

Egy 10 lóerejű alig használt
LANGEN és WOLF-féle

benzinmotor

előnyös feltételek mellett
eladó. — Bővebbet a kiadó-
hivatalban. *—4

Legtartósabb
fűzőket

készít:

FENYVESI SAROLTA
BAJÁN.

Megrendelésnél pontos derékmérték
beküldése elegendő. *—3

Kívánatra személyesen kiprobálom!!

MEGNYILT!

MEGNYILT!

SAVOY-

A főváros legszebb
utronalán, nyugodt
és előkelő helyen.

nagyszálloda

VIII. József-
körút 16.

BUDAPEST.

VIII. József-
körút 16.

A főváros legmodernebb és legújabb
szállodája. 120 szoba és szalon. Köz-
ponti gőzfűtés. Hideg és meleg vízvezeték
minden vendégszobában. Lift. Vacuum
cleaner. Villanyvilágítás. Társalgóter-
mek. Legnagyobb kényelem. Előkelő ét-
terem és kávéház. Interurban, telefon.
Mérsékelt árak, szobák 3 kor.-tól fel-
jebb, fűtés, világítással együtt. Modern
egészségügyi tekintetek szerint beren-
dezve. — Villamos vasut-közlekedés az
összes pályaudvarokkal.

15—7

HUNGÁRIA-FÜRDŐ.

Bérlő: Sárközi Béla.

GŐZFÜRDŐ:

URAKNAK: naponta reggel 5-től
d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

HÖLGYEKNEK: hétfőn, szerdán,
pénteken mindig délután 1/2 2
órától 6-ig.

Kitünő masször és elsőrendű tyuk-
szemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak
mindennap, vasárnap délután
kivételével használhatják.

A meleg vízmedence naponta
kétszer kimosva és allandóan
:: :: friss víz. :: ::

52—26

Meghívó.

A Gádori Első Takarékpénztár Részvénytársaság

folyó évi február hó 27-én, vasárnap d. u. 1 órakor

az intézet helyiségében megtartandó

IV-ik évi rendes közgyűlésére

a t. részvényeseket tisztelettel meghívja.

Napirend:

1. Az 1909-ik évről szóló igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentés.
  2. A zárszámadások előterjesztése.
  3. A nyereség felosztása.
  4. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
  5. Három lelépő igazgatósági tag kisorsolása és ugyanannyi új igazgatósági tag választása.
  6. A lelépő felügyelő-bizottság helyett öt felügyelőbizottsági tag választása.
- A mérleg, nyereség- és veszteség-számla, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése 8 nappal a közgyűlés előtt az intézet helyiségeiben megtekinthetők.
- Azon részvényesek, akik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, szíveskedjenek részvényeiket az alapszabályok 10. §-a értelmében Gádoron, az intézet pénztáránál, vagy Zomborban a Bácsmezei Agrártakarékpénztár Részvénytársaságnál, avagy Szabadkán a Délvidéki Közgazdasági bank Részvénytársaságnál a közgyűlést megelőző napig letétbe helyezni.
- A letett részvényekről kiadott elismervények a közgyűlésen való részvételre jogosítanak.

Az igazgatóság.

Vagyon. Mérleg-számla 1909. december 31-én. Teher.

Készpénz	21400 99	Részvénytőke	50000 —
Váltók	405398 —	Tartalékalap	1192 94
Kötvénykölesönök	4915 —	Fel nem vett osztalék	61 —
Folyó számla követelések	19201 92	Betétek:	
Átmeneti kamatok	814 50	Rendes betétek	245533.68
		Hetibetétek	5545.20
			251078 88
		Visszlesz. váltók	131340 —
		Folyószámla hitelezők	1821 55
		Átmeneti kamatok	10720 —
		Egyenleg, mint tiszta nyereség	5516 04
			451730 41
	451730 41		451730 41

* Gádor, 1910. évi február hó 3-án.

Az igazgatóság:

Höger Márton s. k. Lányi Mór s. k. Jung Jakab s. k. Szabó Lajos s. k. Ifj. Dzsida Antal s. k.
pénztáros. elnök. ügyv. igazgató.

Ifj. Brandt Antal s. k. Bergman Ignác s. k. Reffle József s. k. Wolf József s. k. Weigand István s. k.

Megvizsgálta és helyesnek találta. — Gádor, 1910. évi február hó 6-án.

A felügyelő-bizottság:

Jung Márton s. k. Jung Mihály s. k. Steinfeld Lipót s. k. Zettl János s. k. Mayer Fülöp s. k.

HIRDETÉSEK

146/1910.

FELVÉTELNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

Alkalmazást nyer.

Doroszló község jegyző-
ségénél egy az adóügyekben
jártas jómagaviseletű egyén
két hónapra 2 kor. 40 fillér
napidij mellett azonnal al-
kalmazást nyer. — Ajánlatok
előlmegnevezett község elől-
járóságához küldendők. 2—2

Pályázati hirdetmény.

Ujszivác községben megüresedett
gyalogrendőri állásra pályázatot hir-
detünk.

Az állást elnyerni óhajtok felhi-
vatnak, hogy szabályszerűen felszerelt
kérvényüket **folyó évi február
hó 25-ig** az alulírott előljáróságnál
adják be.

Javadalmazás: utólagos havi rész-
letekben fizetendő évi 600 kor. kész-
pénz és ruhaátalány fejében évi 120
kor. készpénz.

Ujszivác, 1910. február 4.

Hettesheimer Jakab, Eimann Károly,
közs. bíró. 2—2 közs. jegyző.

Könyv- és könyomdai műintézet.

TELEFONSZÁM : 18.

B Á C S K A

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY KIADÓHIVATALA.

Bittermann Nándor és Fia
Zombor, vármegye palota.

Gyors és pontos kiszolgálás. Méltányos árak.

Folyóiratok, szépirodalmi és szaklapok, tudományos és közgazdasági művek, iskolai értesítők, röpiratok, gyászjelentések, váltók, táblázatok, számlák, levélfejek, névjegyek, eljegyzési és esketési kártyák, sima és dombornyomatu monogrammok, falragaszok, körlevelek, tánevigalmi meghívók, táncrendek, étlapok stb. minden e szakmába vágó munkák magyar, dalmát, szerb és német nyelven készítettnek

csinos és izléses kiállításban.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák

elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

Községi nyomtatványokból

nagy raktár.

Megjelent! Gyönyörű szalonképes kivitelben

VADRÓZSÁK.

Hat magyar dal énekhangra és zongorára.

Mondjátok meg ti ragyogó csillagok . . .
Egyszer volt a híres Budán kutyavásár . . .
Zúgva, búgva seprí a szél . . .
Ne menj férjhez kislányom . . .
Utra kél a darumadár . . .
Piroslik a szőlő levele . . .

Szövegét és dallamát szerző:

Vargáné Stengl Eleonóra.

Ára 3 korona.

Kapható minden nagyobb hazai könyvkereskedésben. 10-4

Zombor város legjobb beszerzési forrásai.

A Magyar Nyugdíjbiztosító Rt zombori képviselősege **Spitzer Márk és Fia.** Biztosít bárkinek — orvosi vizsgálat nélkül — agkori nyugdíjat, rokkantsági járadékot, özvegyi nyugdíjat és végkielégítést. Kereskedőket és iparosokat 1 korona heti befizetéssel biztosítunk. Felvilágosítást szívesen adunk.

Bogdán István villamos erőre berendezett **kolbászgyár** és **husfűstölde.** Ajánlja a n. é. közönségnek kitűnően pácolt fűstölt húst, kolbászt, felvágottat és zsiradékárut a legolcsóbb napiárak mellett.

Bognármester Szívós Dezső Zombor, Thököly (Apatini)-ut 20. Tili-féle ház. — Elvállal hintó, automobil és gazdasági munkákat. Szolid árak. Pontos kiszolgálás.

Butor-, üveg-, porcellán-, lámpa- és képek-keret raktár: Scherer M. Zombor, Kossuth Lajos-utca. Kárpított butorjavítás, képekretelés és üvegezés. E szakmába vágó bármilyen munkák vidéken is elvállaltatnak.

Berger B. szénkereskedő Zombor, Rökus-utca 21. — Belföldi és porosz kőszén, továbbá koks és vágott fa kicsinyben blombirozott zsákokban jutányos árban házhoz szállítva. Koks és szén waggonként nálam megrendelhető.

Cukrász. A legjobb sütemények és legízletesebb torták, ugyisint mindig friss és természetes izzel töltött bonbonok és a legízletesebben kiállított fagyaltok a legfantasztikusabb modellekben csakis **Nagy János** cukrásznál kapható. Széchenyi-körút 11. sz.

Czeisel József gépműhelye Zombor. — Elvállal artézi kutak furását, vízvezetékek és fűrdőberendezéseket, bármily vasszerkezetek és lakatos munkákat, gazdasági cikkek készítését. Az ipar legújabb vívmányait autogén hegesztési telep.

Ehrlich Nándor fia épület- és diszműbádogos (Rákóczi-ut). Fűrdők, vízvezetékek és központi fűtők saját tervezésében készíttetnek. Szakmába vágó összes munkákat szavatosság mellett elvállalom.

Fényképezési műterem. Mándits P. fényképezési műterme a nagy szerbtemplom mellett. Készít fényképeket a legolcsóbb árak mellett, ugymint: 6 drb kabinetkép 8 kor., 6 drb vizitkép 4 kor. és 6 drb legfinomabb levelező-lap 3 korona.

Gubitz György és Társa uri és női cipész Zombor, Kossuth Lajos-utca. Saját készítményű cipőraktár. Mértékszerinti megrendelések gyorsan és szolidan eszközöltetnek. Valódi amerikai cipők nagy raktára.

Házi iparilag előállított FEHÉRNEMŰEK a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig. — Délmagyarország legszebb áruháza Zomborban a „Menyasszonyhoz.” — Nagy raktár **divatkelmekben** és **vászonneműekben.** — Cég-tulajdonos: **Spitzer Sándor.** Kossuth Lajos-utca.

Hirth János üveg-, porcellán- és lámpa-raktára (Kossuth Lajos-utca). Bőrönd elárúsítás. E szakmába vágó munkákat jótállás mellett elvállalom.

Hangszerkészítő. Raab Károly Zombor, Zrínyi- és Orgona-utca. Szabadka: Damjanits- és Bajza-utca. Legnagyobb kikölcsönző intézet külön e célra tartott zongorák és pianóknak. Állandó raktár elsőrendű Stengl Testvérek, Koch és Korzelt, Lanberger és Glasz-féle zongorák és pianóknak. — Részletfizetésre is. — Javítások és hangolások szakszerűen végeztenek.

Ha épít, vagy házat javítja: homokot, meszet, beocsini elsőrendű portland és román cementet, cement-, keramit- és fayance-lapokat legolcsóbban beszerezheti **Göszl Pál** építő anyagkereskedőnél Zombor, Thököly-ut 18. Telefonszám 67. — Címre tessék ügyelni.

Iparosok találkozó helye Lutz Simon vendéglősnél Thököly-ut 24. Kitűnő ételek! Valódi tiszta borok! Dreher-sörkimérés!

Kiárúsítás. Más vállalkozás miatt **Spitzer Vilmos** divatruháza teljes kiárúsítást rendez. Az összes raktáron levő gyapjuszövet, vászon, selyem, flanel, mcsőrök, szőnyeg tetemesen olcsó árai általános feltűnést keltenek.

Kiseb kőművesmunkákat, ugymint: átalakításokat, javításokat, fűrdőkádakat, fayance- és keramit burkoikat, rabie és betonmunkákat legszolidabb árak mellett vállal **Szávits János** kőművesmester Zombor, Orgona-utca 38.

Különlegességi dohány és szivarok, a legjobb **szivarkahüvelyek,** mindenfaj szipkák, manilából készült gyékényszerű szivartárcák, Piatnik-féle játékkártyák, bélyegek és váltók kaphatók a zombori különlegességi dohánytőzsdében, **Gruda Pálnál.** — Postai megbízások legpontosabban.

Lauer Károly uri és női cipész Zombor, Zrínyi-utca 8. sz. — Készít a legkényesebb igényeknek megfelelő női, valamint férfi cipőket és diszcsizmákat. Pontos kiszolgálás. Méltányos árak.

Műorás és ékszerész: Keszler Dezső Zombor, Kossuth Lajos-utca, Frey-féle ház. Dus raktár mindennemű arany-, ezüst-, tula-, nikkell-, zseb-, fali- és ingaórákban, arany- és ezüstneműekben. Bámulatos olcsó árak. Valódi berndorfi- és china-ezüst árak.

Műbutorasztalos. Pfarr Pál Thököly-ut 20. Elvállal a legmodernebb rajz szerint fényezett, valamint matt butorok készítését. Lelkiismeretes munka. Szolid árak.

Mrákovits Gyula elsőrangú mű-selyem-kelmefestő és vegyszeti ruhatisztító Zombor. Gyűjtőüzlet: a nagy szerbtemplom közelében, Bajai-utca 11. Iparüzem-telep: Malom-utca 10. Mindennemű ruhák festése és tisztítása a legújabb rendszer szerint. — Feltűnő olcsó árak.

Nikkelezés. Mindennemű tárgyak újra nikkelezését, ezüstözését, aranyozását, valamint csillárok újra csiszolását a legjutányosabb árak mellett elvállal „**MERKUR**” nikkelezési vállalat Telep-utca 5. 50-3

Oláh János kovácsműhelye Zombor, Thököly-ut 20. — Elvállal 1 évi jótállás mellett hintók és kocsik vasalását, továbbá gazdasági cikkek készítését a legszolidabb árak mellett.

Ruhákat vegyileg tisztít és fest pontos és gyors kiszolgálás mellett **Husvóth István** vegytisztító és festőgyár Zombor.

Schlieszer Testvérek divatruháza Zombor. Minden idényre legnagyobb választékban kapható divatkelme, divatselyem, fekete szövetek, angol és francia batisztok, szőnyegek. Versenyez legelőkelőbb fővárosi cégekkel választék és árakban.

Steiner Lajos cim- és műfestő Zombor, Rökus-utca. Választási zászlókat a legjutányosabb árban szállít.

Sirkövek, továbbá mindennemű kőfaragó és márványmunkák szakszerű készítését vállal **ifj. Stempel Samu** kőfaragó Zombor, Rákóczi-ut 41. sz. — Nagy raktár kész sír-emlékek és butor-márványlapokban. Márvány-fürészelés és csiszolás.

Szuppek Gyula Zombor, üvegudvar. — **Üveg, porcellán, lámpa, tükör és tábla-üveg** gyári raktár. — E szakmában legnagyobb és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Stebler Antal műorás, ékszerész és vésnök Zombor, fűtca. Nagy raktár mindennemű arany-, ezüst- és briliáns ékszerek, valamint alpaca- és china-ezüst dísz tárgyakban. Meglehető olcsó árak. Javítások azonnal eszközöltetnek. Zalogházi becsüs. MÁV. óras.

Szpevák Béla műbutorkészítő Zombor, Kalap-utca 2. Készít kizárólag finom butorokat a legjutányosabb árak mellett.

Schön Adolf könyv-, zenemű-, papirkereskedés és könyvkötészet Zombor, Kossuth Lajos-utca. Alapítva 1852-ben.

Schneider János nyerges és kárpitos Zombor, Bezdáni-utca 7. — Elvállal e szakmába vágó mindennemű munkákat. — **Billiárdok** áthuzása jutányos árak mellett eszközöltetnek.

Teltsch Gáspár optikus, kötszerek és bőrdőngyára (Kossuth Lajos-utca). Villanyos berendezések, csillárok és villanykellékek olcsó beszerzési forrása.

Több új ház Zomborban a város legforgalmasabb utcáin eladó. A házak adó- és tehermentesek. — Bővebb értesítést ad **dr. Mátits Márton.**

Tartalékos tiszték legelőkelőbb szereltetnek fel **Knip János** elismert legszolidabb egyenruházati üzletében Zombor, Bajai-utca 4. szám.

Tilger Mihály Zombor, Könyök-utca 15. sz. Ajánlja saját készítményű **sodronyfonat,** valamint **fonott lőszört** és mindennemű kész **sodronyszövetet** és **szitaárut.** Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Ugry István kályhás és agyagáru gyáros Bezdáni-ut 39. sz. Mintaraktár Erzsébet-tér 4. (Szemes-ház.) Ajánlja saját gyártmányú I-a Chamotte kályhát, tűzhelyeit stb. árut. Javítások, átrakások jótállás mellett pontosan eszközöltetnek.

Virágkoszorúk és csokrok, virágkosarak stb. a legmodernebbül és legolcsóbban készíti **Goeser Antal** Rákóczi-ut 42. szám. — Telefonszám 129. — Diszoklevéllel kitüntetve.

Zombori Iparosok Árucarnoka. Bácska legnagyobb butorraktára. — Elsőrendű kárpitosműhely. — Eladások részletfizetésre is.